

**LIETUVOS BANKO
PRIEŽIŪROS TARNYBOS
FINANSINIŲ PASLAUGŲ IR RINKŲ PRIEŽIŪROS DEPARTAMENTO
DIREKTORIUS**

**SPRENDIMAS
DĖL M. B. IR ADB „GJENSIDIGE“ GINČO NAGRINĖJIMO**

2018 m. rugpjūčio 8 d. Nr. 242-326
Vilnius

Lietuvos bankas gavo M. B. (toliau – pareiškėjas) kreipimąsi, kuriuo pareiškėjas prašė išnagrinėti tarp jo ir ADB „Gjensidige“ (toliau – draudikas) kilusį ginčą.

N u s t a t y t a:

2017 m. gegužės 11 d. Gyventojų turto draudimo taisyklių Nr. 060 (toliau – Taisyklės) pagrindu pareiškėjas ir draudikas sudarė Gyventojų turto draudimo sutartį (draudimo liudijimas GJELT Nr. 2450516) (toliau – Draudimo sutartis), kuria nuo 2017 m. gegužės 12 d. iki 2018 m. gegužės 11 d. apdraudė namų turtą, esantį adresu (*duomenys neskelbtini*). Draudimo liudijime nurodytas draudimo variantas „MIDI“, draudimo objektas – namų turtas pagrindiniame pastate, draudimo būdas – pagal plotą. Draudimo liudijime įtvirtinti šie draudžiamieji įvykiai: ugnis, gamtinės jėgos, vanduo, vandens prasiskverbimas pro pastato konstrukcijas, vagystė, vagystė iš aptvarto sklypo teritorijos, pastato raktų vagystė, trečiųjų asmenų veikla, dužimas ir skilimas, medžio užvirtimas, transporto priemonės atsitrengimas, elektros prietaisų gedimai dėl elektros įtampos svyravimų, vidiniai gedimai, dėl draudžiamųjų įvykių atsiradę nuostoliai, papildomos išlaidos draudimo vietai po draudžiamąjį įvykių sutvarkyti.

2018 m. balandžio 21 d. pareiškėjas pranešė draudikui apie įvykį ir nurodė: „vėdinant kambarį, pakilęs vėjo gūsis pro langą įtraukė į lauko pusę kambario dieninę užuolaidą ir pridaręs langą suplėšė ją“.

2018 m. balandžio 24 d. draudikas el. paštu pateikė pareiškėjui pranešimą dėl žalos atlyginimo, kuriame nurodė, kad, Lietuvos hidrometeorologijos tarnybos duomenimis, 2018 m. balandžio 21 d. „vėjo parametrai Klaipėdoje neatitiko Taisyklėse nurodytų vėjo parametru“. Pranešime taip pat teigiama, kad rizika „skersvėjis“ nėra numatyta Draudimo sutarties sąlygose. Draudikas pranešė, kad šiuo atveju įvykio negali pripažinti draudžiamuoju ir išmokėti draudimo išmokos.

Pareiškėjas su draudiko pozicija nesutiko. Jis kreipėsi į draudiką el. paštu ir nurodė, kad „tai nebuvo skersvėjis, o lauke susidaręs vėjo gūsis“. Pareiškėjo teigimu, tai yra „akivaizdus gamtinių jėgų poveikis“, Draudimo sutartyje numatytas kaip draudžiamasis įvykis.

Atsakydamas į pareiškėjo pretenziją draudikas nurodė, kad pagal Taisyklių Gyventojų turto draudimo sąlygų (toliau – Taisyklių GTDS) 41.1.1 papunktį draudikas atlygina žalas, sukeltas audros, o audra laikoma stiprus vėjas, vėjo gūsių, kurie viršija 18 m/s, ardo apdraustus pastatus, butus, laužo medžių šakas, išjudina lengvesnius daiktus. Draudikas nurodė patikrinęs vėjo rodmenis Klaipėdos apskrityje 2018 m. balandžio 18–22 d. ir nustatęs, kad vėjo greitis nesiekė Taisyklėse nurodyto 18 m/s, todėl įvykis buvo pripažintas nedraudžiamuoju.

Draudikui atsisakius tenkinti pareiškėjo pretenziją, šis kreipėsi į Lietuvos banką su prašymu išnagrinėti tarp jo ir draudiko kilusį ginčą. Pareiškėjo teigimu, draudikas „spekuliuoja“ Taisyklių nuostatomis, apibrėžiančiomis nedraudžiamuosius įvykius, be to, žalos administravimo metu nepateikė oficialių dokumentų iš Lietuvos hidrometeorologijos tarnybos. Pareiškėjas

kreipimusi prašė rekomenduoti draudikui pripažinti įvykį draudžiamuoju ir išmokėti 380 Eur draudimo išmoką.

Lietuvos banke buvo gautas draudiko atsiliepimas dėl pareiškėjo kreipimesi nurodytų aplinkybių ir reikalavimo pagrįstumo. Draudikas nurodė, kad Taisyklių GTDS 44.1.1 papunktyje įtvirtinta: „Mes atlyginame žalas, sukeltas audros. Audra laikoma stiprus vėjas, vėjo gūšiai, kurių greitis viršija 18 m/s, ardo apdraustus pastatus, butus, laužo medžių šakas, išjudina lengvesnius daiktus.“ Draudikas taip pat pabrėžė, kad pagal Taisyklių GTDS 44.1.2 papunktį, „jeigu draudimo vietoje vėjo, vėjo gūsių greičio nebuvo galima nustatyti, remiamasi tame regione įvykio vietai artimiausios Hidrometeorologijos stoties atliktais matavimais, kelių eismo oro sąlygų stotelių duomenimis ir (arba) faktais, kad vėjas, vėjo gūšiai draudimo vietos zonoje padarė panašių nuostolių geros būklės pastatams ar kitiems panašiams, tokio paties atsparumo daiktams.“

Draudikas paaiškino su Lietuvos hidrometeorologijos tarnyba prie Aplinkos ministerijos sudaręs bendradarbiavimo sutartį, kuri leidžia Lietuvos hidrometeorologijos tarnybos interneto puslapyje <http://alarm.meteo.lt> tikrinti faktinius meteorologinius duomenis. Draudiko teigimu, 2018 m. balandžio 23 d. patikrinus faktinį vėjo greitį Klaipėdos mieste, buvusį nuo 2018 m. balandžio 20 d. iki 2018 m. balandžio 23 d., nustatyta, kad pavojingas vėjas fiksuotas Tauragės, Kauno, Vilniaus, Utenos, Panevėžio bei Alytaus apskrityse, o arčiausiai Klaipėdos, Šilalės rajone, fiksuotas 15,60 m/s vėjo greitis. Anot draudiko, tokio pobūdžio žalos, įvykusios staiga ir netikėtai, atlyginamos tik pasirinkus draudimo variantą „MAXI“, todėl nėra, pagrindo pripažinti įvykį draudžiamuoju ir mokėti draudimo išmoką.

K o n s t a t u o j a m a:

Vadovaujantis Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių, patvirtintų Lietuvos banko valdybos 2012 m. sausio 26 d. nutarimu Nr. 03-23 (2016 m. sausio 28 d. redakcija), 45 punktu, vartojimo ginčai Lietuvos banke nagrinėjami laikantis rungimosi, ginčų nagrinėjimo operatyvumo, koncentracijos, ekonomiškumo ir bendradarbiavimo principų. Nagrinėdamas ginčą, Lietuvos bankas vertina pateiktus įrodymus ir priima sprendimą.

Atsižvelgiant į ginčo šalių nurodytas aplinkybes, darytina išvada, kad ginčas tarp šalių kilo dėl 2018 m. balandžio 21 d. įvykio pripažinimo draudžiamuoju ir draudimo išmokos išmokėjimo.

Pažymėtina, kad Civilinio kodekso 6.156 straipsnio 1 dalyje įtvirtintas sutarčių laisvės principas šalims suteikia teisę laisvai sudaryti sutartis ir savo nuožiūra nustatyti sutarties sąlygas ar jos turinį, t. y. nustatyti tarpusavio teises bei pareigas, jeigu tai neprieštarauja imperatyvioms įstatymo normoms, o 6.189 straipsnio 1 dalis numato, kad teisėtai sudaryta ir galiojanti sutartis jos šalims turi įstatymo galią.

Pareiškėjas su draudiku sudarė savanorišką Draudimo sutartį, todėl draudikas, vadovaudamasis Civilinio kodekso 6.156 straipsnio 1 dalies nuostatomis, turi teisę tokio pobūdžio sutartyse savo nuožiūra pasiūlyti sąlygas, susijusias su teikiamos draudimo apsaugos apimtimi. Nuo pasirinktos draudimo apsaugos priklauso draudikui mokamo atlyginimo už prisiimtus įsipareigojimus, t. y. draudimo įmokos, dydis. Kasacinis teismas yra konstatavęs, kad draudimo sutartimi suteikiama apsauga – įsipareigojimas mokėti draudimo išmoką įvykus draudžiamajam įvykiui – nėra absoliuti, todėl draudikas, prisiimdamas draudimo riziką, nustato draudimo sutartimi suteikiamos draudimo apsaugos ribas. Kasacinio teismo praktikoje taip pat pažymėta, kad draudimo taisyklės yra standartinės, bendros sąlygos, paprastai taikomos visiems draudėjams, sudarantiems atitinkamos draudimo rūšies sutartį su tuo pačiu draudiku, o draudimo liudijime nurodomi ne bendri, bet konkrečią sutartį individualizuojantys duomenys (*Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2016 m. kovo 10 d. nutartis, priimta civilinėje byloje Nr. 3K-3-143-313/2016*).

Draudimo apsauga nustatoma tiek draudiko parengtose draudimo rūšies taisyklėse (standartinėse sąlygose), tiek draudimo liudijime aptartose individualiose sąlygose. Draudimo taisyklėse nustatomi atvejai, kurie laikytini draudžiamaisiais įvykiais, taip pat tie atvejai, kurie tokiais nelaikytini. Taigi draudiko prievolės išmokėti draudimo išmoką pagal įstatymuose nustatytą teisinį reglamentavimą ir draudimo sutartį atsiradimas siejamas su draudžiamuoju įvykiu.

fakto nustatymu (Civilinio kodekso 6.987 straipsnis) (*Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2012 m. kovo 13 d. nutartis, priimta civilinėje byloje Nr. 3K-3-91/2012*). Lietuvos Respublikos draudimo įstatymo 2 straipsnio 33 dalyje įtvirtinta, kad draudžiamasis įvykis yra draudimo sutartyje nurodytas atsitikimas, kuriam įvykus draudikas privalo mokėti draudimo išmoką. Analogiška draudžiamąjo įvykio samprata įtvirtinta ir Taisyklių Bendrųjų draudimo sąlygų 1.2 papunktyje, kuriame nurodyta, kad draudžiamasis įvykis yra „draudimo sutartyje nurodytas atsitikimas, kuriam įvykus draudikas privalo mokėti draudimo išmoką“. Toliau, sprendžiant, ar pareiškėjo reikalavimas yra pagrįstas, vertintina, ar 2018 m. balandžio 21 d. įvykis priskirtinas draudžiamiesiems, ar nedraudžiamiesiems įvykiams pagal Draudimo sutarties sąlygas (Taisyklių nuostatas).

Atsižvelgiant į ginčo šalių nurodytas aplinkybes, susijusias su 2018 m. balandžio 21 d. įvykiu ir pareiškėjo Draudimo liudijime įtvirtintus Draudimo sutartį individualizuojančius duomenis, pažymėtina, kad įvykis pagal savo pobūdį yra susijęs su gamtinių jėgų rizikų draudimu. Kad draudikas turi pareigą pripažinti įvykį draudžiamuoju pagal gamtinių jėgų draudimo sąlygas, mano ir pats pareiškėjas. Draudžiamieji įvykiai, susiję su gamtinių jėgų rizikų draudimu, yra įtvirtinti Taisyklių GTDS 44 punkte. Taisyklių GTDS 44.1 papunktyje įtvirtintas draudimas nuo audros sukeltų nuostolių. Pagal Taisyklių GTDS 44.1.1 papunktį, draudikas atlygina žalos, sukeltos audros, o audra laikomas stiprus vėjas, vėjo gūšiai, kurie viršija 18 m/s, ardo apdraustus pastatus, butus, laužo medžių šakas, išjudina lengvesnius daiktus.

Sprendžiant, ar draudikas pagrįstai atsisakė įvykį pripažinti draudžiamuoju, atkreiptinas dėmesys į tai, kad Draudimo įstatymo 98 straipsnio 2 dalyje įtvirtinta draudiko pareiga tirti aplinkybes, būtinas draudžiamąjo įvykio faktui, pasekmėms ir draudimo išmokos dydžiui nustatyti, dedant reikiamas pastangas, o pagal to paties straipsnio 3 dalį draudikas neturi teisės išmokėti draudimo išmoką ar atsisakyti ją išmokėti, neįsitikinęs, kad draudžiamasis įvykis buvo (1 punktas), taip pat atsisakyti išmokėti draudimo išmoką, nepatikrinęs visos jam prieinamos informacijos (2 punktas). Kartu pažymėtina, kad Taisyklių GTDS 44.1.2 papunktyje, reglamentuojančiame Taisyklių GTDS 44.1.1 papunktyje įtvirtintos sąlygos (18 m/s vėjo greičio), nustatymo tvarką, įtvirtinta, kad jeigu draudimo vietoje vėjo, vėjo gūsių greičio nebuvo galima nustatyti, remiamasi tame regione įvykio vietai artimiausios hidrometeorologijos stoties atliktais matavimais, kelių eismo oro sąlygų stotelių duomenimis ir (arba) faktais, kad vėjas, vėjo gūšiai draudimo vietos zonoje padarė panašių nuostolių geros būklės pastatams ar kitiems panašioms tokio paties atsparumo daiktams.

Lietuvos banko vertinimu, Taisyklių GTDS 44.1.1 papunktyje aiškiai įtvirtinta, kad dėl audros atsiradusi žala atlyginama nustatytą sąlygą, susijusią su vėjo greičiu (stiprumu), t. y. vėjo greitis draudimo objekto vietoje turi viršyti 18 m/s. Lietuvos banko vertinimu, ši Taisyklių nuostata yra aiški ir suprantama. Papildomai pažymėtina, kad Taisyklių GTDS 44.1.1 papunktyje įtvirtinta 18 m/s vėjo greičio sąlyga nėra taikoma tik asmenis, pasirinkusiems draudimo variantą „MAXI“, tačiau šiuo atveju pareiškėjas yra pasirinkęs draudimo variantą „MIDI“, pagal pasirinktą draudimo variantą jam buvo apskaičiuota atitinkama draudimo įmoka, todėl jokios išimties iš Taisyklių GTDS 44.1.1 punkte nurodytų sąlygų pareiškėjui negali būti taikomos.

Vertinant, ar draudikas pagrįstai atsisakė pripažinti įvykį draudžiamuoju, taip pat pažymėtina, kad atsakydamas į pareiškėjo pretenziją draudikas jam pateikė Lietuvos hidrometeorologijos tarnybos interneto puslapio <http://alarm.meteo.lt> vaizdo kopiją, iš kurios matyti, kad didžiausias vėjo greitis laikotarpiu nuo 2018 m. balandžio 18 d. iki 2018 m. balandžio 22 d. Klaipėdos regione siekė 10 m/s. Kartu su atsiliepimu Lietuvos bankui draudikas taip pat pateikė Lietuvos hidrometeorologijos tarnybos interneto puslapio vaizdo kopijas. Vienoje jų matyti, kad 2018 m. balandžio 21 d. pavojingas vėjas buvo fiksuotas Tauragės, Kauno, Vilniaus, Utenos, Panevėžio ir Alytaus apskrityse, o kitoje – kad Šilalės rajone, kuris, draudiko teigimu, yra arčiausiai Klaipėdos, buvo fiksuotas didžiausias 15,6 m/s vėjo greitis. Taigi, sprendimą draudikas grindė apdrausto turto buvimo vietos (Klaipėdos regiono) meteorologiniais rodikliais, papildomai

nurodydamas ir Šilalės rajono meteorologinius duomenis, kaip įrodymą, kad ir gretimame rajone nebuvo fiksuotas stipresnis nei 18 m/s vėjas.

Lietuvos banko vertinimu, draudikas įvertino esmines aplinkybes, susijusias su įvykio pripažinimu (nepripažinimu) draudžiamuoju, ir savo sprendimą atsisakyti įvykį pripažinti draudžiamuoju pagrindė Lietuvos hidrometeorologijos centro duomenimis, todėl nepažeidė Draudimo įstatymo 98 straipsnio 2 ir 3 dalyje įtvirtintų pareigų. Darytina išvada, kad Draudiko atliktas oro sąlygų 2018 m. vasario 21 d. eismo įvykio metu vertinimas atitinka Taisyklių GTDS 44.1.2 papunktyje įtvirtintą vėjo greičio nustatymo tvarką, o nenustačius, jog vėjas buvo stipresnis nei 18 m/s, draudikas neturėjo pagrindo pripažinti įvykio draudžiamuoju. Taisyklių nuostatos numato, kad draudikas neatlygina nuostolių dėl bet kokių kitų (nei nurodyti Taisyklių GTDS 76 punkte „Bendrieji nedraudžiamieji įvykiai“) įvykių arba priežasčių, kurie Draudimo liudijime arba Taisyklėse neįvardyti kaip draudžiamieji įvykiai (Taisyklių GTDS 76.1.32 papunktis), todėl pareiškėjo kreipimosi motyvai, nesant jokių draudiko priimtą sprendimą paneigiančių duomenų, laikytini nepagrįstais.

Remdamasi tuo, kas išdėstyta, ir vadovaudamasi Vartotojų teisių apsaugos įstatymo 27 straipsnio 1 dalies 3 punktu, Lietuvos banko valdybos 2012 m. sausio 26 d. nutarimo Nr. 03-23 „Dėl Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių patvirtinimo“ 2 punktu ir šiuo nutarimu patvirtintų Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių 59.3 papunkčiu, n u s p r e n d ž i u:

Atmesti pareiškėjo M. B. reikalavimą.

Lietuvos banko sprendimas dėl ginčo esmės yra rekomendacinio pobūdžio ir teismui neskundžiamas. Vartotojas ir finansų rinkos dalyvis turi teisę dėl ginčo sprendimo kreiptis į teismą arba kitą ginčų nagrinėjimo instituciją įstatymų nustatyta tvarka. Kreipimasis į teismą po Lietuvos banko sprendimo dėl ginčo esmės priėmimo nelaikomas šio sprendimo apskundimu.

Kredito ir mokėjimo paslaugų priežiūros skyriaus
viršininkė, pavaduojanti Finansinių paslaugų
ir rinkų priežiūros departamento direktorių

Renata Babkauskaitė